

Zeventig thermometers in de grond

Wat is in het voorjaar het beste moment voor het bemesten van grasland op veengrond? Dit jaar zijn er zeventig temperatuurmeters op melkveebedrijven in West-Nederland geplaatst om daar antwoord op te geven, vertelt Wim Honkoop van PPP-Agro Advies. 'In de toekomst wordt het nog belangrijker de voedingsstoffen uit de mest maximaal te benutten.'

TEKST ALICE BOOIJ

Bodemtemperatuurmeters

- thermometer in Noord-Holland
- thermometer in Zuid-Holland
- thermometer in Utrecht

Wie in het voorjaar de drijfmest over het land wil rijden, houdt de temperatuursom (T-som) in de gaten. Wanneer de 180 graden is bereikt, kan de kunstmeststrooier van stal. Tenminste, zo is het veel veehouders geleerd en zo werd het jarenlang gedaan. De praktijk is echter dat de grond op het moment dat de 180 graden is bereikt, nog niet klaar is voor het groeiseizoen, weet ook Wim Honkoop van PPP-Agro Advies. 'Vaak is het land dan nog te nat, of het is zo vroeg in het voorjaar dat de daglengte nog te kort is om de grasgroei echt goed te laten starten. De T-som lijkt daarmee voor praktijkgebruik achterhaald.' De bedrijfsadviseur geeft aan dat onder andere de klimaatverandering de oorzaak is. 'We moeten andere handvatten vinden om het beste moment van bemesten te bepalen.'

Grasgroei start bij 5 tot 8 graden

PPP-Agro verzamelt dit jaar samen met het Veenweiden Innovatie Centrum, KTC Zegveld, WUR en de agrarische natuurvereniging Water, Land & Dijken de bodemtemperatuur op voornamelijk veengrond. Dit meetnetwerk 'bodemtemperatuur-afhankelijk bemesten' omvat zeventig meetpunten in het gebied Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland. Deze melkveehouders hebben thermometers in de grond op 20 centimeter diepte die ieder beschermd worden door een eigen kastje.

Dit voorjaar zijn drie keer in de week de gegevens opgehaald en verwerkt tot een gemiddelde dagtemperatuur over 24 uur. Logischerwijs zou die temperatuur van de bodem een goede indicatie zijn voor de start van het mestseizoen, redeneert Honkoop.

'Uit de literatuur weten we dat gras begint te groeien wanneer de temperatuur van de bodem tussen de 5 en 8 graden is.'

Resultaten zijn er nog niet, maar wat Honkoop wel is opgevallen, is dat een aantal veehouders echt vroeg is gaan bemesten, gevoelsmatig heel erg vroeg. 'De bodemtemperatuur lag rond half februari nog maar op 2 tot 4 graden. Daarna is er zelfs nog geschaatst. Vervolgens was de kunstmestgift op veel bedrijven juist weer erg laat, aldus Honkoop. Nog een opvallend puntje is dat uit de eerste metingen is gebleken dat de verschillen in bodemtemperatuur tussen percelen in dezelfde regio niet zo groot zijn.

'We dachten dat de nattere, dus de koudere gronden, lager in temperatuur zouden zijn dan de drogere percelen en dat ze daarom ook beter wat later bemest kunnen worden', zegt Honkoop. 'Het lijkt

Bartlo Hoogendijk: ‘Benieuwd naar bodemtemperatuur en mineralisatie’

Bij melkveehouder Bartlo Hoogendijk in Driebruggen staat sinds dit voorjaar een kastje in het land waaronder de bodemtemperatuur gemeten wordt. ‘Ik ben vooral heel erg benieuwd naar de relatie tussen de bodemtemperatuur en de mate van mineralisatie in de grond’, geeft Hoogendijk aan. Op zijn bedrijf met 90 melkkoeien, veenweidegrond en honderd procent gras in het rantsoen is het voor hem vooral de uitdaging om gras met een optimaal eiwitgehalte te oogsten. ‘Daarvoor wil ik wel graag weten hoeveel mineralisatie er in de grond plaatsvindt. Op

veengrond kan die mineralisatie wel oplopen naar 200 tot 400 kilo stikstof per hectare’, aldus Hoogendijk, die streeft naar gras met 170 gram ruw eiwit. ‘Ik wil graag weten wanneer de mineralisatie begint, hoelang die duurt, hoe hard het gaat en hoe ik daar met de bemesting rekening mee kan houden.’ Meedoen in het meetnetwerk leverde Hoogendijk dit voorjaar wekelijks een appje op met de bodemtemperatuur op zijn bedrijf. Toen de bodemtemperatuur rond de 6 graden was en de grond het toeliet, ging hij mest uitrijden. ‘Dat was op 26 maart, redelijk laat vergeleken met voorgaande jaren’, vindt hij achteraf. Ook met kunstmest was Hoogendijk half april later dan normaal. ‘Ik had erop gegokt half mei te maaien, maar dankzij groeizaam en mooi weer werd dat 8 mei.’ Het resultaat was een prima opbrengst, zo blikt hij terug. ‘Maar naar verwachting wel met een “tegenvallend” ruw eiwitgehalte, te hoog dus. Ondanks alle informatie ben je uiteindelijk toch afhankelijk van de weersomstandigheden.’

erop dat dat niet het geval is, de verschillen zijn minimaal.’ Daarmee legt Honkoop de vinger op de zere plek van de bemestingscapaciteit. ‘De loonwerker is op een gegeven moment de beperkende factor, die heeft zoveel werk op hetzelfde moment dat er een wachtlijst ontstaat.’

Drijfmest vroeg, kunstmest laat?

Nieuwsgierigheid is er ook naar de relatie tussen bodemtemperatuur, vochtigheid van de grond, de bemesting en de grasopbrengsten. ‘Welke verschillen zien we in bodemtemperatuur, bemesting en uiteindelijke opbrengst en benutting?’, vat Honkoop de vraag samen. Dat wordt dit jaar en volgend jaar getest in een proef op KTC Zegveld.

‘Volgend jaar gaan we ook met een groep melkveehouders uit Utrecht-West op basis van de proefresultaten sturen op bodemtemperatuur en bemesting’, geeft Honkoop aan. De veehouders leveren data aan over tijd en hoeveelheid van bemesten. Daarbij wordt de informatie gevoegd over de opbrengst en de kwaliteit van de gewonnen graskuil. ‘Misschien is het wel goed om de drijfmest juist vroeg in de grond te brengen en de kunstmest wat later, daar willen we in de proeven meer grip op krijgen.’

Honkoop verwacht dat op het juiste moment bemesten in de toekomst een nog belangrijkere factor zal zijn. ‘Door de aandacht voor eiwit van eigen land en een lage CO₂-emissie wil je zo veel mogelijk eiwit van het land halen met eigen mest. Daarvoor komt het eropaan de voedingsstoffen uit de drijfmest maximaal te benutten.’ Het belang van het juiste bemestingsmoment neemt toe. ‘Dat gaat het verschil in opbrengst en kwaliteit van het ruwvoer bepalen en daarmee de belangrijke basis van een lage kostprijs van de melkproductie.’ |

